

ชื่อเรื่องการค้นคว้าอิสระ : ข้อยกเว้นความรับผิดชอบของผู้รับประกันชีวิต : ศึกษากรณีความตาย
เกิดจากผู้เอาประกันชีวิตหรือผู้รับประโยชน์

ชื่อผู้เขียน : นายศุภชัย ทุมโมลิต

ชื่อปริญญา : นิติศาสตรมหาบัณฑิต (สาขากฎหมายธุรกิจ)

ปีการศึกษา : 2557

ที่ปรึกษาการค้นคว้าอิสระ : รองศาสตราจารย์พรชัย สุนทรพันธุ์

บทคัดย่อ

ปัจจุบันประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ มาตรา 895 ได้บัญญัติข้อยกเว้นความรับผิดชอบของผู้รับประกันชีวิตไว้ เพื่อคุ้มครองผู้รับประกันชีวิตจากกรณีที่ผู้เอาประกันภัยกระทำอัตวินิบาตด้วยใจสมัครและในกรณีผู้เอาประกันภัยถูกผู้รับประโยชน์ฆ่าตายโดยเจตนา ซึ่งบทบัญญัติดังกล่าวมีปัญหาที่อาจก่อให้เกิดความไม่เป็นธรรมแก่คู่สัญญาได้ การค้นคว้าอิสระนี้จึงมีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาปัญหาเกี่ยวกับข้อยกเว้นความรับผิดชอบดังกล่าว เพื่อหาแนวทางในการแก้ไขปัญหาลักษณะดังกล่าว

จากการศึกษาพบว่ากรณีผู้เอาประกันชีวิตได้กระทำอัตวินิบาตด้วยใจสมัครภายในปีหนึ่งนับแต่วันทำสัญญานั้น หากพันกำหนด 1ปีนับแต่วันทำสัญญาแม้ผู้เอาประกันภัยจะกระทำอัตวินิบาตกรรมโดยใจสมัครก็ตามแต่ผู้รับประกันชีวิตยังคงต้องรับผิดชอบตามสัญญาประกันชีวิตอยู่ ซึ่งโดยหลักแล้วหากผู้เอาประกันภัยจงใจก่อให้เกิดความตายขึ้นโดยการฆ่าตัวตาย บุคคลนั้นก็สมควรได้รับประโยชน์ใดๆ จากการกระทำความผิดของตนเอง แต่เมื่อได้ทำการศึกษารวมถึงเจตนารมณ์ของการประกันชีวิตที่มุ่งบรรเทาความสูญเสียของบุคคลจากกรณีการเสียชีวิตแล้วเห็นว่า การทำอัตวินิบาตก็เป็นส่วนหนึ่งในสาเหตุของความตาย หากไม่รับเป็นเหตุแห่งการประกันภัยเลยก็อาจถือได้ว่าเป็นการละเลยต่อวัตถุประสงค์แห่งการประกันชีวิตได้ ดังนั้นการทำอัตวินิบาตกรรมจึงเป็นเหตุแห่งการประกันชีวิตได้แต่การกำหนดระยะเวลาข้อยกเว้นความรับผิดชอบของผู้รับประกันภัย 1 ปีนับจากวันที่ทำสัญญามีความไม่เหมาะสม ส่วนกรณีผู้เอาประกันภัยถูกผู้รับประโยชน์ฆ่าตายโดยเจตนาตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์มาตรา 895 (2) นั้นกฎหมายประเทศไทยกำหนดเพียงว่าผู้เอาประกันภัยถูกผู้รับประโยชน์ฆ่าตายโดยเจตนาเท่านั้น ไม่มีหลักเกณฑ์ว่าการกระทำของผู้รับประโยชน์ต้องเป็นการกระทำที่ผิดกฎหมายเหมือนกับประเทศอื่นๆ ซึ่งก่อให้เกิดความไม่เป็นธรรมแก่ฝ่ายผู้รับประโยชน์ได้

ดังนั้น ผู้เขียนจึงเห็นสมควรแก้ไขกำหนดระยะเวลา 1 ปีตามมาตรา 895 (1) เป็นกำหนดระยะเวลา 2 ปีเหมือนบางประเทศเพื่อเพิ่มระยะเวลาให้แก่ผู้เอาประกันภัยได้ไตร่ตรองให้รอบคอบก่อนกระทำอัตวินิบาตกรรมเพราะชีวิตของมนุษย์เป็นสิ่งที่มีความสำคัญ ส่วนกรณีมาตรา 895 (2) นั้นการบัญญัติหลักเกณฑ์ว่าการฆ่าโดยเจตนาจะต้องเป็นการกระทำที่ผิดกฎหมายด้วย เพื่อป้องกันมิให้ผู้รับประโยชน์ที่กระทำการป้องกัน โดยชอบด้วยกฎหมายต้องเสียสิทธิที่จะได้รับการใช้เงินตามสัญญาประกันชีวิต ย่อมมีความเหมาะสมและเป็นธรรมมากกว่าบทบัญญัติมาตรา 895 (2) ที่ใช้บังคับอยู่ในปัจจุบัน